

ЗАТВЕРДЖЕНО	ВВЕДЕНО В ДІЮ
Рішенням вченої ради Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка (протокол № 5 від « 23 » <u>11</u> 2017 року)	Наказом ректора Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка № 284 від « 27 » <u>11</u> 2017 року

ПОЛОЖЕННЯ
про підготовку та захист дипломних робіт
у Луганському державному університеті внутрішніх справ
імені Е.О. Дідоренка

Із змінами, затвердженими рішенням вченої ради Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка (протокол № 7 від 30.01.2020), введеними в дію наказом т.в.о. ректора Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка № 55 від 31.01.2020 року

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає організаційно-методичні засади підготовки та захисту дипломних робіт у Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.

1.2. Положення розроблено відповідно до вимог Законів України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII, «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року № 1556-VII, Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.1998 № 65; Положення про вищі навчальні заклади МВС, затвердженого наказом МВС України від 14.02.2008 № 62, Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах МВС України, затвердженого наказом МВС України від 14.02.2008 № 69, Наказу МОН України «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» від 07.08.2002 № 450, Положення про організацію освітнього процесу в Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, затвердженого рішенням вченої ради Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка від 27.05.2016 № 10.

1.3. Захист дипломних робіт є складовою атестації та завершальним етапом навчання здобувачів ступенів вищої освіти «бакалавр» та «магістр» в університеті, якщо це передбачено відповідними освітніми програмами й навчальними планами.

1.4. Дипломна робота – це самостійна творча робота здобувача вищої освіти, яка передбачає систематизацію, закріплення, розширення та застосування теоретичних і практичних знань за підсумками освітньої програми для вирішення конкретних проблем у галузі права або правоохоронної діяльності.

1.5. Головною метою виконання й захисту дипломної роботи, з одного боку, є перевірка знань та умінь, набутих за період навчання, а з іншого – підготовка до розв’язання в практичній діяльності професійних завдань проблемного характеру (розвиток навичок самостійної роботи, оволодіння методикою соціально-правового дослідження, пов’язаних з темою роботи, набуття навичок написання й оформлення такого роду робіт та отримання досвіду прилюдного захисту результатів дослідження).

1.6. Сукупність отриманих у дипломній роботі результатів повинна свідчити про те, що здобувач певного ступеня вищої освіти оволодів комплексом теоретичних знань, умінь і практичних навичок відповідно до освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти за ступенями бакалавр/магістр, а також набув початкові навички наукової діяльності за обраною темою роботи.

1.7. Дипломні роботи на здобуття ступеня вищої освіти бакалавра виконуються на випускному курсі; дипломні роботи на здобуття ступеня вищої освіти магістра – протягом строку навчання.

1.8. Дипломні роботи виконуються державною мовою.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

2.1. Головними етапами виконання дипломних робіт є:

- вибір і затвердження теми дипломної роботи;
- підбір і опрацювання наукової літератури (монографій, статей тощо) та нормативно-правових актів, а також за потреби матеріалів правозастосовної практики;
- складання плану дипломної роботи;
- складання плану-графіка виконання роботи;
- написання дипломної роботи;
- попереднє обговорення тексту дипломної роботи на засіданні кафедри та усунення виявлених зауважень;
- рецензування дипломної роботи.

2.2. Керівниками дипломних робіт можуть бути науково-педагогічні працівники університету, які мають науковий ступінь та/або досвід науково-педагогічної роботи не менше п’яти років.

2.3. За одним керівником може одночасно закріплюватися не більше восьми здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» або не більше п’яти здобувачів ступеня вищої освіти «магістр».

2.4. Здобувачі вищої освіти мають право обирати керівників дипломних робіт у межах зазначених нормативів та обсягу навчальної роботи науково-педагогічних працівників.

2.5. Перепризначення керівника дипломної роботи здійснюється в таких випадках:

- довготривала хвороба призначеного керівника дипломної роботи;
- звільнення призначеного керівника дипломної роботи.

2.6. Темі дипломних робіт повинні бути актуальними й відповідати сучасному стану та перспективам розвитку науки. За потреби кафедри, на

яких готуються дипломні роботи, можуть затверджувати або перезатверджувати наявну тематику дипломних робіт протягом першого місяця навчального року.

2.7. Здобувачеві надається право обрати тему дипломної роботи із переліку затверджених тем (за наявності) або запропонувати власну з обґрунтуванням доцільності її розробки. Обираючи тему дипломної роботи, здобувач вищої освіти має враховувати можливість підбору матеріалів юридичної практики, соціологічних/кримінологічних досліджень, наявність і доступність літературних джерел, нормативно-правової бази, наявність практичного досвіду роботи тощо. Теми дипломних робіт на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» можуть бути логічним продовженням дипломних робіт на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр».

2.8. Здобувачі погоджують теми зі своїми керівниками дипломних робіт, після чого теми дипломних робіт затверджуються на засіданнях відповідних кафедр не пізніше листопада поточного навчального року.

2.9. На розсуд наукового керівника для забезпечення своєчасної підготовки дипломної роботи може бути складений план-графік виконання дипломної роботи. У разі складання плану-графіка останній затверджується завідувачем відповідної кафедри (додаток 1).

2.10. Кафедри, на яких виконуються дипломні роботи, у разі потреби можуть розробляти методичні рекомендації з підготовки дипломних робіт відповідно до цього Положення.

2.11. Керівники дипломних робіт зобов'язані:

- надавати консультації на етапі обрання теми й визначення структури (складання плану) роботи;
- надавати систематичні консультації щодо виконання дипломної роботи;
- перевіряти роботу та її структурні частини на предмет відповідності вимогам щодо змісту та оформлення;
- контролювати хід виконання дипломної роботи;
- контролювати усунення недоліків, виявлених при попередньому обговоренні дипломної роботи на засіданні кафедри;
- готувати відгук на дипломну роботу (додаток 4);
- надавати консультації щодо захисту дипломної роботи;
- своєчасно подавати дипломні роботи закріплених за ними здобувачів вищої освіти та документи, зазначені в п. 4.15, секретареві екзаменаційної комісії.

2.12. Здобувачі вищої освіти, які виконують дипломні роботи, зобов'язані:

- своєчасно з'являтися на індивідуальні консультації до керівника дипломної роботи та виконувати його рекомендації;
- дотримуватися термінів обрання та затвердження теми дипломної роботи, виконання дипломної роботи та її складових;
- дотримуватися вимог щодо змісту та оформлення дипломної роботи;

- виконувати вимоги щодо попереднього захисту дипломної роботи на засіданні кафедри та її захисту та під час атестації;

- своєчасно подавати дипломну роботу та документи, зазначені в п. 4.15, керівникові дипломної роботи.

2.13.Здобувачі вищої освіти, які виконують дипломні роботи, мають право:

- користуватися бібліотечним фондом університету;

- отримувати своєчасні якісні консультації щодо виконання дипломних робіт від своїх керівників дипломних робіт та інших науково-педагогічних працівників університету.

3. СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ТА ВИМОГИ ДО ЇЇ ЗМІСТУ

3.1. Зміст дипломної роботи має відповідати темі й плану. Вона повинна мати внутрішню єдність, бути завершеною та відображати хід і результати дослідження обраної теми, передбачати елементи новизни, містити особистий внесок здобувача вищої освіти в її розвиток, отримані результати мають нести практичне значення, тобто бути пов'язаними з реальними завданнями й проблемами, що потребують розв'язання у галузі правового регулювання. Саме зазначені позиції виносяться на захист. Зміст дипломної роботи має також відповідати принципам академічної доброчесності, а саме: бути виконаною самостійно (неприпустимість використання запозиченого матеріалу без посилань на авторів (плагіату); коректність посилань на джерела, наявність власних висновків автора дипломної роботи тощо).

3.2. Структура дипломної роботи:

- титульний аркуш (додаток 2);

- зміст (додаток 3);

- перелік умовних скорочень (у разі потреби);

- вступ;

- основна частина, що складається з розділів, кожний з яких завершується стислими висновками;

- висновки (відповідно до поставлених у вступі завдань);

- список використаних джерел;

- додатки (у разі потреби).

3.3. У **змісті** (подається на початку дипломної роботи) містяться назви й номери початкових сторінок усіх структурних компонентів роботи, зазначених у п. 3.2. Зміст дипломної роботи повинен бути складним і може займати 1-1,5 сторінки. Назви розділів повинні бути стислими й зрозумілими, літературно грамотними, безпосередньо пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

3.4. Якщо в роботі вжито специфічну термінологію, а також використано скорочення, нові символи, позначення тощо, то їхній перелік може бути подано у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

3.5. **Вступ** розкриває суть і стан розробки наукової проблеми, її значущість, підстави й вихідні дані для розроблення теми. У вступі обґрунтовується актуальність й розкривається значення обраної теми для

відповідної галузі; формулюються мета та завдання, об'єкт і предмет дослідження; наводиться огляд останніх досліджень і публікацій з теми роботи, а також застосовані методи дослідження.

3.6. **Мета** формулюється одним реченням і повинна впливати з теми роботи.

3.7. **Завдання** деталізують і розкривають мету. Характер завдань зумовлений назвами розділів роботи. Зміст завдань формулюють, використовуючи такі слова: визначити, встановити, охарактеризувати, розробити, виявити, сформулювати, розкрити тощо.

3.8. **Об'єкт дослідження** – частина об'єктивної реальності, процес або явище, у якій існує проблемна ситуація, обрана для вивчення. **Предмет дослідження** міститься в межах об'єкта. Він визначає тему дипломної роботи та аналіз останніх досліджень з цієї теми.

3.9. **Апробація результатів дослідження** (у разі наявності) – наводяться відомості щодо участі автора в конференціях, круглих столах з проблематики, пов'язаної з темою дипломної роботи, а також перелік публікацій з теми дипломної роботи, який оформлюється у вигляді додатка до роботи.

3.10. В **основній** частині викладається зміст дослідження: основні теоретичні положення з предмета дослідження, спрямовані на досягнення поставлених мети та завдань. Кожний розділ дипломної роботи повинен закінчуватися короткими висновками.

3.11. У **висновках** викладаються найбільш важливі теоретичні та практичні результати, одержані під час дослідження, а також рекомендації щодо наукового та практичного використання отриманих результатів. Вони повинні бути чітко та ясно сформульовані – треба уникати розмитих і нечітких формулювань. Крім того, у висновках до роботи можуть аргументуватися перспективи подальшого вивчення теми дослідження. Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати уявлення про ступінь реалізації автором дипломної роботи поставленої мети і завдань.

3.12. **Список використаних джерел** подається в алфавітному порядку або в порядку цитування та посилання й має складатися з 30-70 джерел та оформлюється відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи (додаток 8).

3.13. Цифрові, інформативні матеріали, що не використовуються в роботі при аналізі, а тільки підтверджують певні положення, подаються в **додатках**, розміщених наприкінці роботи, після списку використаних джерел. Додатки також можуть містити таблиці, рисунки, графіки, анкети, тести, програми спостережень, питання до інтерв'ю, методичні розробки тощо. Додатки розміщують у порядку появи посилань у тексті.

3.14. Основний обсяг дипломної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» має бути в межах 70-90 сторінок; дипломної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» – у межах 80-100 сторінок. Обсяг списку використаних джерел і додатків до основного обсягу дипломної роботи не враховується.

3.15. Дипломна робота має бути викладена в науковому стилі з використанням ustalених термінів і терміносполучень. Не допускаються спрощення, художній чи публіцистичний стиль, відступи від загальноприйнятої наукової термінології; слід уникати надто складних словесних конструкцій.

3.16. Теоретичні положення бажано ілюструвати схемами, рисунками, таблицями.

4. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

4.1. Захисту дипломних робіт передуює їх попереднє обговорення на засіданні кафедри, тобто процедура перевірки відповідності дипломних робіт встановленим вимогам та готовності здобувача вищої освіти до захисту. На зазначеному засіданні кафедри здобувачі вищої освіти доповідають отримані результати свого дослідження, відповідають на запитання науково-педагогічних працівників кафедри, на якій готується робота, отримують зауваження щодо тексту роботи та своєї доповіді.

4.2. Попереднє обговорення дипломних робіт на засіданні кафедри проводиться в строки, достатні для усунення виявлених недоліків.

4.3. Про дату попереднього обговорення дипломних робіт на атестації здобувач вищої освіти інформується не пізніше, ніж за два місяці.

4.4. На попереднє обговорення на засіданні кафедри здобувач вищої освіти має подати дипломну роботу в завершеному незшитому вигляді.

4.5. До попереднього обговорення на засіданні кафедри не допускаються дипломні роботи, що містять ознаки академічної недоброчесності.

4.6. Процедуру попереднього обговорення дипломних робіт визначають кафедри, на яких виконувалися дипломні роботи.

4.7. За результатами попереднього обговорення дипломної роботи на засіданні кафедри може бути прийняте одне із зазначених рішень:

- дипломну роботу до захисту допустити;
- дипломну роботу допустити до захисту за умови усунення виявлених у ній недоліків;
- дипломну роботу до захисту не допустити.

4.8. До захисту не допускаються дипломні роботи, у яких виявлено ознаки академічної недоброчесності під час попереднього обговорення на засіданні кафедри.

4.9. Недоліки дипломних робіт, не пов'язані з порушенням академічної доброчесності, за своїм характером можуть розглядатися як:

- недоліки теоретичного характеру – неповнота чи поверховість розгляду окремих питань, компліятивний характер дипломної роботи, суперечливість позицій автора, неправильна оцінка наявних теоретичних положень, відсутність власних висновків і пропозицій, невиправдані запозичення з літератури тощо;

- недоліки спеціально-юридичного характеру – розгляд здобувачем вищої освіти нормативних актів чи окремих їх положень, що втратили чинність, як чинних; незнання нового законодавства; недостатня обізнаність

з тенденціями сучасної юридичної практики тощо;

– недоліки техніко-юридичного характеру – неповне чи неточне наведення в дипломній роботі назв та окремих положень нормативних актів, неточний їх переклад, неправильне посилання на джерела їх опублікування тощо;

– недоліки редакційного характеру – неправильні чи неточні посилання на літературні джерела, орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;

– порушення загальних вимог до структури, обсягу та оформлення дипломної роботи (перевищення обсягу, відсутність обов'язкових складових змісту, недоліки в оформленні дипломної роботи тощо).

4.10. У разі виявлення недоліків надається певний термін для їх усунення. Усі недоліки має бути усунено не пізніше ніж за три дні до дати винесення наказу про допуск здобувачів вищої освіти до атестації.

4.11. Про усунення виявлених недоліків керівники дипломних робіт доповідають завідувачеві кафедри.

4.12. Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на попереднє обговорення дипломної роботи на засідання кафедри без поважних причин, до захисту не допускаються, про що зазначається у відповідному протоколі засідання кафедри.

4.13. Після попереднього обговорення на засіданні кафедри дипломні роботи в разі їх повної відповідності встановленим вимогам або після усунення виявлених недоліків зшиваються у тверду обкладинку та мають бути підписані й подані здобувачами вищої освіти їхнім керівникам дипломних робіт.

4.14. Керівники дипломних робіт надають дипломні роботи та документи, передбачені п. 4.15, секретареві екзаменаційної комісії у строки, передбачені Положенням «Про порядок створення та роботи екзаменаційної комісії в Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка».

4.15. До кожної дипломної роботи мають долучатися такі документи:

– витяг із засідання кафедри про рекомендацію дипломної роботи до захисту;

– відгук керівника дипломної роботи (додаток 4);

– рецензія (додаток 5);

– акти впровадження (за наявності);

– копії публікацій за темою роботи (за наявності);

– тези доповіді (за наявності, додаток 6).

4.16. У відгуку керівник дипломної роботи відзначає ступінь самостійності виконаної роботи, наукової новизни дослідження, обґрунтованість і цінність висновків, інші здобутки, а також недоліки, наявність апробації результатів дослідження, приймає рішення про можливість рекомендації роботи до захисту та пропонує попередню оцінку.

4.17. Рецензія на дипломну роботу готується висококваліфікованим фахівцем, який спеціалізується на розв'язанні проблем, споріднених з темою роботи, та не є співробітником кафедри, на якій виконана дипломна робота.

4.18. Рецензія повинна відображати позитивні досягнення дипломної роботи та її недоліки, містити аналіз змісту роботи та рекомендацію щодо диференційованої оцінки її якості.

4.19. Негативна рецензія не є підставою для підсумкової оцінки «незадовільно» (додаток 9).

4.20. Порядок захисту дипломних робіт здійснюється відповідно до Положення «Про порядок створення та роботи екзаменаційної комісії в Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка».

4.21. Якщо здобувач вищої освіти претендує на оцінку за національною шкалою «добре» та «відмінно» (підсумкову рейтингову оцінку від 75 балів та вище, за шкалою ECTS – «С», «В», «А»), він має подати до захисту результати дипломного дослідження у вигляді тез, що містять три ключові здобутки, які були отримані за підсумками виконаної здобувачем роботи. Відповідні положення презентуються під час захисту з використанням мультимедійних технологій.

4.22. Вимоги до тез, які подає до захисту здобувач:

- 1) тези формулюються стисло, але водночас достатньо змістовно з тим, щоб присутні та екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти, могли з усією очевидністю встановити суть і значущість поданих ідей;
- 2) кожне положення тез має розв'язувати якусь конкретну проблему теоретичного або (насамперед) практичного спрямування;
- 3) під час захисту здобувач повинен пояснити, у який спосіб кожен із трьох представлених висновків роботи покращує (поглиблює) уже наявні знання про певне явище, яке досліджувалось.

4.23. Після захисту дипломні роботи передаються на зберігання до бібліотеки університету.

5. ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

5.1. Порядок оцінювання екзаменаційною комісією результатів захисту здійснюється відповідно до Положення «Про порядок створення та роботи екзаменаційної комісії в Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка».

5.2. У процесі визначення підсумкової оцінки враховуються такі позиції:

- ступінь актуальності обраної теми дослідження;
- чіткість формулювання об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження;
- теоретичний рівень огляду наукових джерел з конкретної проблематики;
- логічність структури роботи та її відповідність темі роботи, поставленим цілям і завданням;
- системність і глибина теоретичного аналізу проблеми;
- достовірність та обґрунтованість висновків і запропонованих рішень;
- ступінь практичної спрямованості роботи;
- широта й адекватність методологічного апарата;

- наявність указівок на альтернативні підходи до вирішення проблем предмета дослідження (за потреби);
  - ступінь самостійності проведення дослідження;
  - відповідність тексту науковому стилю;
  - відповідність вимогам щодо оформлення роботи;
  - змістовність доповіді здобувача вищої освіти про основні результати дослідження;
  - правильність, чіткість, аргументованість відповідей на запитання членів екзаменаційної комісії;
  - зауваження й рекомендації рецензента та керівника дипломної роботи;
  - здатність аргументовано відстоювати свої пропозиції, думки, погляди під час захисту;
  - загальний рівень підготовки здобувача вищої освіти, логічність мислення, ораторська майстерність;
  - володіння культурою презентації;
- 5.3. Шкала оцінювання дипломних робіт здобувачів вищої освіти міститься в додатку 9 до цього Положення.

**Начальник навчально-методичного відділу
майор поліції**

В.А. Веретянников

ПОГОДЖЕНО:

**Проректор
доктор юридичних наук, професор
полковник поліції**

М.В. Карчевський

«___» _____ 2017 року

Проректор

В.Р. Кім

«___» _____ 2017 року

**Начальник відділення
юридичного забезпечення**

Р.А. Панасенко

«___» _____ 2017 року

Д О Д А Т К И

Додаток 1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____
(назва кафедри)_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ___ » _____ 20__ р.

ПЛАН-ГРАФІК**виконання дипломної роботи**

Тема: _____

Здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»/«магістр»

(потрібне підкреслити)

_____
(прізвище, ім'я, по батькові, спеціальність)

№№ з/п	Розділи, підрозділи	Термін виконання	Відмітка керівника дипломної роботи про виконання

Підпис здобувача вищої освіти _____

Підпис керівника дипломної роботи _____

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ІМЕНІ Е.О. ДІДОРЕНКА**

КАФЕДРА _____
(назва кафедри)

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»/«магістр»
(потрібне залишити)

на тему: « _____ **»**

Виконав: здобувач вищої освіти ___ групи
(номер групи)
за спеціальністю 081 «Право»

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник дипломної роботи:

_____
(посада)

_____
(науковий ступінь, учене звання – за наявності)

_____
(прізвище, ініціали)

Рецензент: _____
(посада)

_____
(науковий ступінь, учене звання – за наявності)

_____
(прізвище, ініціали)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____
(назва кафедри)

_____
(спеціальне звання – за наявності)

_____
(підпис, прізвище, ініціали)

Дата захисту « ____ » _____ 20__ року

Оцінка _____

Підписи членів екзаменаційної комісії: _____

_____
(місто та рік виконання)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. (НАЗВА)	7
1.1. (Назва).....	7
1.2. (Назва).....	17
1.3. (Назва).....	25
РОЗДІЛ 2. (НАЗВА)	33
2.1. (Назва).....	33
2.2. (Назва).....	48
РОЗДІЛ 3. (НАЗВА)	66
3.1. (Назва).....	66
3.2. (Назва).....	79
ВИСНОВКИ.....	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	94
ДОДАТКИ	
Додаток 1.....	97
Додаток 2.....	101

ВІДГУК
на дипломну роботу
здобувача ступеня вищої освіти «бакалавр» / «магістр»
 (потрібне залишити)

(спеціальне звання - за наявності; прізвище, ім'я, по батькові)

На тему: _____

Відгук керівника дипломної роботи складається в довільній формі з обов'язковим висвітленням таких питань:

- відповідність змісту дипломної роботи темі;
- обсяг розкриття теми;
- особистий внесок автора роботи в розробку теми, ступінь самостійності та наукової новизни дослідження, уміння проводити дослідження, узагальнювати емпіричні дані, аналізувати наукову літературу та доходити правильних висновків;
- обґрунтованість і цінність висновків;
- інші здобутки роботи (за наявності);
- недоліки роботи;
- можливість практичного використання роботи або її окремих частин у правозастосовній практиці;
- наявність апробації результатів дослідження;
- рішення про можливість допуску роботи до захисту на атестації та попередню оцінку.

Керівник дипломної роботи:

_____ (науковий ступінь, учене звання)

_____ (посада)

_____ спеціальне звання – за наявності)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

« ___ » _____ 20 __ р.

З відгуком ознайомлений:

_____ (підпис здобувача вищої освіти)

« ___ » _____ 20 __ р.

РЕЦЕНЗІЯ
на дипломну роботу
здобувача ступеня вищої освіти «бакалавра» / «магістра»
(потрібне залишити)

(спеціальне звання - за наявності; прізвище, ім'я, по батькові)

На тему: _____

Рецензія пишеться в довільній формі з обов'язковим висвітленням таких питань:

- актуальність і новизна теми;
- відповідність змісту роботи її темі;
- ступінь вирішення поставлених у роботі завдань;
- обсяг, логічність і грамотність викладання змісту роботи;
- ступінь науковості (методи дослідження, постановка проблем, аналіз наукових думок, обґрунтованість й аргументованість висновків і пропозицій, їх важливість тощо);
- рівень самостійності роботи;
- обсяг, достатність і достовірність практичних матеріалів, уміння аналізувати та узагальнювати практику;
- помилки, неточності, суперечні положення, зауваження з окремих питань і в цілому по роботі;
- інші питання на розсуд рецензента;
- рішення про можливість допуску роботи до захисту на атестації та попередню оцінку за чотирьохбальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Рецензент:

_____

(посада)

_____

(науковий ступінь, учене звання – за наявності)

_____

спеціальне звання – за наявності)

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

« ___ » _____ 20 __ р.

Запис інспектора відділу роботи з персоналом, який засвідчує підпис рецензента, завірений печаткою.

З рецензією ознайомлений:

_____

(підпис здобувача вищої освіти)

« ___ » _____ 20 __ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник дипломної роботи

_____
(посада, науковий ступінь, вчен
вання)_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

ТЕЗИ ДОПОВІДІ**що виносяться на захист дипломної роботи**
здобувача ступеня вищої освіти «бакалавра» / «магістра»
(потрібне залишити)_____
(спеціальне звання - за наявності; прізвище, ім'я, по батькові)

на тему: _____

Тези доповіді пишуться в довільній формі, але мають містити три ключові здобутки, які були отримані за підсумками виконаної здобувачем роботи, з обов'язковим висвітленням таких питань:

- актуальність і новизна теми;
- конкретні проблеми теоретичного або (насамперед) практичного спрямування, які розв'язує кожна із винесених на захист тез (наприклад, пропозиції щодо змін до законодавства, удосконалення методики виявлення або розслідування певного правопорушення, тактики проведення слідчих дій тощо);
- пояснення, у який спосіб кожен із представлених висновків роботи поглиблює уже наявні знання про певне явище, яке досліджувалось (удосконалення, подальший розвиток, сформульовано вперше).

Здобувач ступеня вищої
освіти «бакалавра» / «магістра»
(потрібне залишити)_____
(спеціальне звання - за наявності)_____
(підпис здобувача вищої освіти)_____
(ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

1.2.1. Робота роздруковується на одній стороні аркуша форматом А4, кегль 14, через 1,5 інтервали, бажано на лазерному принтері (шрифт – Times New Roman).

Береги полів, мм:

- верхнє і нижнє – 2,0;
- лїве – 3,0;
- праве – 1,5;
- абзацний відступ – 1,25.

1.2.2. Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин дипломної роботи: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розбивку в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

1.2.3. Розділи, підрозділи, пункти й підпункти слід нумерувати арабськими цифрами та друкувати з абзацним відступом (1.). Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах усього тексту. Номер підрозділу або пункту включає номер розділу й порядковий номер підрозділу або пункту, відокремлені крапкою (1.1.; 1.2.).

1.2.4. Кожну структурну частину дипломної роботи треба починати з нової сторінки. До загального обсягу роботи не входять додатки та список використаних джерел.

1.2.5. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

1.2.6. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «1.1.».

1.2.7. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.».

1.2.9. Посилатися треба на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал не міститься в останньому виданні.

1.2.10. Посилання в тексті роботи на джерела потрібно зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними

дужками, наприклад, «... у працях [1 – 7]...».

1.2.11. При посиланні в тексті роботи на складову частину чи конкретні сторінки певного джерела у квадратних дужках наводиться порядковий номер джерела в списку використаної літератури та номер сторінки. (Приклад: Цитата в тексті: «... ураховуючи позицію, відповідно до якої злочин є суспільно небезпечним діянням... [8, С. 44]»).

1.2.12. Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «мал. 1.2».

1.2.13. На всі таблиці потрібно посилатися в тексті, до того ж слово «таблиця» у тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

1.2.14. У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

1.2.15. Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи того друкованого твору слід наводити *цитати*. Етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

ПРИКЛАДИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бібліографічний опис використаних джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи, а саме: «ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

КНИГИ

Від одного до чотирьох авторів

1. Мельник К. Ю. Проблеми правового регулювання відносин службовців правоохоронних органів : монографія. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2009. 360 с.
2. Черкес М. Ю. Міжнародне право : підручник. 2-ге вид., стер. Київ, 2001. 284 с.
3. Воробей П. А. Кримінальна відповідальність за незаконну торговельну діяльність : монографія / під ред. В. К. Матвійчука. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 1996. 116 с.
4. Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів : підручник. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2006. 334 с.
5. Правова основа діяльності органів державної влади : зб. нормат. Актів / упоряд. Любченко П. М. Харків : ФІНН, 2010. 303 с.
6. Бойцова Е. В., Ганкевич В. Ю., Муратова Э. С., Хайредінова З. З. Ислам в Крыму : Очерки истории функционирования мусульманских институтов. Симферополь : Элиньо, 2009. 432 с.

П'ять або більше авторів

1. Закон України «Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін.; передм. В. В. Сокурєнка. Харків, 2016. 408 с.

Без автора

- Україна в цифрах. 2007 : стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ, 2008. С. 185–191.

Багатотомний документ

1. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
2. Франко І. Твори : у 50 т. Т. 45. Київ, 1986. 480 с.
3. Танюк Л. С. Твори : у 60 т. Київ, 2011. Т. 18. С. 250–253.

4. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін.; НАН історії України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. С. 36–37.

ПАТЕНТИ

1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ЗІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

1. ДСТУ 7152:2010. Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. Київ, 2010. 16 с.

ЧАСТИНИ ПЕРІОДИЧНИХ ЧИ ПРОДОВЖУВАНИХ ДРУКОВАНИХ ВИДАНЬ

1. Сенченко М. Чи вміємо ми читати? *Вісник Книжкової палати*. 2012. № 3. С. 3.

2. Мацегора К. Прозорі тарифи наповнять бюджет. *Урядовий кур'єр*. 2016. 16 лип.

3. Мозоль А. П. Злочинність мігрантів (кримінологічна характеристика). *Вісник Університету внутрішніх справ*. 1999. Вип. 7, ч. 2. С. 112–119.

ЧАСТИНИ КНИГ

1. Кожевникова В. О. Види правових режимів майна батьків та дітей // *Сімейне право : підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. § 4 теми 10. С. 314–317.*

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Вільчик Т. Б. Відповідальність адвоката перед клієнтом: напрями гармонізації законодавства України до європейських стандартів // *Форум права*. 2016. № 1. С. 30–36. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_7.pdf (дата звернення: 20.09.2017).

2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 08.02.2017).

3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 26.08.2017).

4. Загальна декларація прав людини : прийн. і проголош. резолюцією 217 А (III) Ген. Асамблеї ООН від 10.12.1948 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 26.08.2017).

5. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка // Офіційний сайт: <http://lduvs.edu.ua> (дата звернення 15.09.2017).

6. Беззуб І. Чи потрібна Україні легалізація грального бізнесу: думки експертів // Центр досліджень соціальних комунікацій, СІАЗ НЮБ ФПУ: сайт. URL: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2218:chi-potribna-ukrajini-legalizatsiya-gralnogo-biznesu&catid=8&Itemid=350 (дата звернення: 19.09.2017).

7. Гетманцев Д. Лотерея в законі // ZN,UA: сайт / *Дзеркало тижня. Україна*. 28.09.2012. URL: http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS/lotereya_v_zakoni__ne_minulo_y_14_rokiv,_ya_k_v_ukrayini_zyavivsyu_zakon_pro_lotereyu_.html (дата звернення: 20.09.2017).

8. Axak N. Development of multi-agent system of neural network diagnostic sandremote monitoring of patient. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2016. Vol. 4, No. 9 (82). P. 4–11. DOI: 10.15587/1729-4061.2016.75690.

АРХІВНІ ДОКУМЕНТИ

1. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки // ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.

2. ЦДНТА України (Центр. держ. наук.-техн. архів України). Ф. Р-72. Оп. 2. К. 1 – 272. Од. зб. 1. 10 арк.

3. Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ Академії в 1929–1930 рр. // Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Ф. X (Всеукраїнська Академія Наук). Спр. 1686. 30 арк.

4. [Праці П. К. Грімстед] // ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 7. Спр. 19. 284 арк.

5. Науковий архів Інституту історії України НАН України. Ф. 2. Оп. 3. Спр. 170. № 1. Арк. 5. (План праці НДКІУ на 1924 р.).

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЙ

1. Борисова В. І. Зміст заповіту // Проблеми цивільного права та процесу : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. О. А. Пушкіна (Харків, 27 трав. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. С. 20–24.

ДИСЕРТАЦІЇ ТА АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ

1. Савченко Л. А. Особисті права та обов'язки батьків і дітей за сімейним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 1997. 27 с.

2. Черевко П. П. Створення юридичних осіб приватного права : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2008. 225 с.

ПРЕПРИНТИ

Протидія кіберзлочинності в фінансово-банківській сфері : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 23 квіт. 2013 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Незалеж. асоц. банків України, Харків. банк. Союз – регіон. представник НАБУ. Харків : ХНУВС, 2013. 146 с. (Препринт / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Незалеж. асоц. банків України, Харків. банк. Союз – регіон. представник НАБУ; 2013).

**Шкала оцінювання захисту дипломних робіт
здобувачів вищої освіти ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка**

Підсумкова рейтингова оцінка (максимум – 100 балів)	Шкала ECTS	Орієнтовні критерії	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90-100	A	Робота відповідає всім вимогам або містить окремі недоліки, що не мають істотного значення. Доповідь на захисті є логічною, змістовною, проголошена з вільним володінням матеріалу. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії та інших осіб, присутніх на захисті, вичерпні й переконливі. Відгук і рецензія позитивні, пояснення на зауваження, що в них містяться, є вичерпними та обґрунтованими.	відмінно
82-89	B	Робота містить певні недоліки техніко-юридичного, редакційного характеру; окремі питання носять компілятивний характер, досліджені поверхово або неповно, проте тему роботи розкрито, мету та завдання роботи досягнуто, робота виконана самостійно та містить елементи наукової новизни, має практичне значення. Доповідь на захисті є логічною, змістовною, проголошена з вільним володінням матеріалу, містить незначні зауваження. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії та інших осіб, присутніх на захисті, переважно вичерпні й переконливі. Відгук і рецензія позитивні, пояснення на зауваження, що в них містяться, є вичерпними та обґрунтованими.	добре
75-81	C	Робота містить певні недоліки техніко-юридичного, редакційного характеру; третина питань носить компілятивний характер, досліджені поверхово або неповно, робота містить суперечності, проте тему роботи розкрито, мету та завдання в цілому досягнуто, робота містить елементи наукової новизни, має практичне значення. Доповідь на захисті в цілому є логічною, змістовною, проте вказує на незначні прогалини в обізнаності здобувача вищої освіти в предметі дослідження. Окремі відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії та інших осіб, присутніх на захисті, неповні й недосить переконливі. Відгук і рецензія позитивні, пояснення на зауваження, що в них містяться, загалом є коректними, але недостатньо обґрунтованими.	добре
64-74	D	Робота містить істотні недоліки не лише редакційного й техніко-юридичного характеру, але й спеціально-юридичного та теоретичного	задовільно

Підсумкова рейтингова оцінка (максимум – 100 балів)	Шкала ECTS	Орієнтовні критерії	Підсумкова оцінка за національною шкалою
		характеру. Зокрема, робота майже не має практичного значення і не містить елементів наукової новизни, аналітична частина характеризується надмірною описовістю; висновки й подані пропозиції недостатньо обґрунтовано. Проте зміст роботи загалом відповідає темі, мети й завдань досягнуто. Доповідь проголошено як буквальне читання за текстом або підготовлено невдало. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії та інших осіб, присутніх на захисті, є некоректними або вони не одержали належної аргументації. Пояснення на зауваження у відгуку та/або рецензії є некоректними та необґрунтованими.	
60-63	E	Робота містить істотні недоліки не лише редакційного, техніко-юридичного характеру, але й спеціально-юридичного та теоретичного характеру. Зокрема, зміст роботи не повністю відповідає темі роботи, не досягнуто окремих завдань, робота майже не має практичного значення і не містить елементів наукової новизни. Робота може мати порушення загальних вимог до структури, обсягу та оформлення. Доповідь проголошено як буквальне читання за текстом. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії та інших осіб, присутніх на захисті, є некоректними або вони не одержали належної аргументації. Зауваження, що містяться в рецензії та/або відгуку, не отримали пояснення.	задовільно
35-59	FX	Робота має багато суттєвих зауважень редакційного, техніко-юридичного, спеціально-юридичного й теоретичного характеру. У роботі порушені загальні вимоги до структури, обсягу та оформлення. Доповідь та відповіді на питання засвідчили слабку обізнаність здобувача вищої освіти в предметі дослідження. Необхідно доопрацювати роботу, але повторний захист можливий. Зауваження, що містяться в рецензії та/або відгуку, не отримали пояснення.	незадовільно

Підсумкова рейтингова оцінка (максимум – 100 балів)	Шкала ECTS	Орієнтовні критерії	Підсумкова оцінка за національною шкалою
1-34	F	<p>1) Робота має багато суттєвих зауважень редакційного, техніко-юридичного, спеціально-юридичного та теоретичного характеру. У роботі порушені загальні вимоги до структури, обсягу та оформлення. Здобувач вищої освіти взагалі не може доповісти результати дослідження та відповісти на питання членів екзаменаційної комісії та інших осіб, присутніх на захисті. Рецензія й відгук містять суттєві зауваження, що не отримали пояснення.</p> <p>2) Робота за змістом, структурою, оформленням відповідає орієнтовним критеріям оцінювання за шкалою ECTS на «А», «В», «С», «D», «Е». Проте здобувач вищої освіти взагалі не може доповісти результати дослідження та відповісти на питання членів екзаменаційної комісії. Рецензія й відгук містять суттєві зауваження, що не отримали пояснення.</p>	незадовільно